

Szwankowska, Hanna / Kondracki, Tadeusz

Kalendarium działalności TMH w latach 1996–2006

Przegląd Historyczny 98/4, 543-553

2007

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

HANNA SZWANKOWSKA
Towarzystwo Miłośników Historii

TADEUSZ KONDRACKI
Polska Akademia Nauk
Instytut Historii

Kalendarium TMH w latach 1996–2006

W związku z uzyskaniem przez TMH osobowości prawnej (maj 1994) w kadencji 1996–1999 Towarzystwo rozszerzyło zakres działalności.

Skoncentrowało się na szeroko rozumianej problematyce warszawskiej. Między innymi włączało się w działania społeczne w sprawie ochrony ostatnich zabytkowych enklaw w Warszawie (np. zagrożonych — Ogrodu Saskiego i Mariensztatu). Działo na rzecz integracji ruchów społecznych w Warszawie. Rozwijano współpracę z młodzieżą (głównie poprzez działalność Sekcji Dydaktycznej i rozwój Olimpiad Historycznych).

Próbowano zorganizować duże przedsięwzięcie naukowe o zasięgu międzynarodowym — sesję popularnonaukową w Wilnie poświęconą problematyce Kościoła łacińskiego i grekokatolickiego na ziemiach Wielkiego Księstwa Litewskiego w XVI–XX w. Zaawansowane prace przygotowawcze trzeba było przerwać wskutek wycofania się sponsorów, w tym zwłaszcza Wspólnoty Polskiej.

ROK 1996

O odbyło się 8 zebrań Zarządu (od czerwca pod kierunkiem nowego prezesa doc. Andrzeja Rachuby).

W ramach TMH działało 6 sekcji (komisji): Sekcja Dydaktyczna, Sekcja Historii Najnowszej, Sekcja Historii Wojskowej, Sekcja Historii Warszawy, Sekcja Studiów Krytycznych i Komisja Historii Kobiet w Walce o Niepodległość.

W 1996 r. TMH zorganizowało 6 konferencji i sesji naukowych, zaś poszczególne sekcje i Zarząd TMH — 65 prelekcji, odczytów i spotkań.

Z zebrań ogólnych zrealizowano m.in.:

— 15–16 maja — sesję varsavianistyczną na Zamku Królewskim: „Warszawa w dziejach Polski z okazji czterechsetlecia stołeczności Warszawy”.

— 6 października — spotkanie historyków i nauczycieli w Maciejowicach w związku z 250 rocznicą urodzin Tadeusza Kościuszki (wspólnie z Polską Fundacją Kościuszkowską).

— 24 października — sesję naukową „Warszawski Październik”, z udziałem działaczy z 1956 r.

— 17–22 listopada — imprezy związane z dziewięćdziesięcioleciem TMH (m.in. okolicznościowa wystawa w Archiwum m.st. Warszawy i sesja naukowa „Warszawskie środowisko historyczne w XX wieku” w Starej Pomarańczarni w Łazienkach Królewskich).

— Towarzystwo zainicjowało w „Radiu dla Ciebie” konkurs wiedzy o Warszawie.

Opublikowano:

— „Międzynarodowe aspekty wojny polsko–bolszewickiej 1919–1920. Antologia tekstów historycznych” (oprac. Marian M. D r o z d o w s k i) — wydane wraz z Komisją Badań Dziejów Warszawy IH PAN,

— „Jałta. Szkice i polemiki”, zbiór studiów pod red. Mariana M. Drozdowskiego — wydane wraz z IH PAN,

— „Powstanie 1794 r. Dzieje i tradycja. Studia i szkice w dwustulecie”, Biblioteka Historyczna im. Tadeusza Korzона nr 39, praca zbiorowa pod red. Hanny Szwan-kowskiej.

Znacznie zmniejszyła się liczba członków Towarzystwa — z 880 (1 stycznia) do 564 (w końcu grudnia 1996 r.).

W 1996 r. TMH uzyskało 27 tys. zł dotacji (od MON, Urzędu Gminy Warszawa–Centrum, KBN, Instytutu Obywatelskiego i firmy „Damis”); środki te wydatkowano na publikacje.

ROK 1997

Odbyło się 8 zebrań Zarządu.

TMH zorganizowało kilka konferencji i sesji naukowych, m.in. wysoko ocenioną sesję saską „Pod wspólną koroną. Sztuka i kultura w dobie unii polsko–saskiej” (na Zamku Królewskim), a także konferencję na temat osiemdziesiątej rocznicy deklaracji prezydenta USA Thomasa Woodrow Wilsona oraz czynu zbrojnego Polonii amerykańskiej.

Poszczególne sekcje i Zarząd TMH zrealizowały 61 prelekcji, odczytów i spotkań. Szczególnie wysoką frekwencję (nawet do 200 osób) notowała Sekcja Dydaktyczna (przewodnicząca mgr Zofia T. Kozłowska). Kontynuowano spotkania z wybitnymi historykami, a także kontakty ze środowiskiem powstańców warszawskich. Organizowano wycieczki po Warszawie (w tym tradycyjny już marsz szlakiem podchorążych, 29 listopada) oraz wycieczkę do Maciejowic (w rocznicę bitwy Powstania Kościuszkowskiego).

Sukcesem zakończyła się druga edycja konkursu dla młodzieży na plakat pt. „Hej, hej Komendancie” — współpraca z Młodzieżowym Domem Kultury „Bielany”.

Opublikowano:

— „Warszawskie środowisko historyczne w XX wieku — Dziewięćdziesięciolecie Towarzystwa Miłośników Historii”, pod red. Mariana M. Drozdowskiego i Hanny Szwan-kowskiej,

— „Maciejowice 1794” (razem z Komisją Badania Dziejów Warszawy IH PAN).

Liczba członków Towarzystwa nieznacznie wzrosła i wynosiła 584.

ROK 1998

Odbyło się 6 zebrań Zarządu.

Zorganizowano 5 konferencji i sesji naukowych, m.in.: na temat militarnych dziejów Pragi (we współpracy z Wojskiem Polskim, Centralną Biblioteką Wojskową i władzami Pragi), epoki „Ogniem i mieczem” we współczesnych badaniach historycznych, konferencję „General Haller i jego żołnierze”, XXI Sesję Varsavianistyczną poświęconą Warszawie w pierwszych latach Niepodległości, sesję w Belwederze pt. „Rola Aleksandry Piłsudskiej i innych wybitnych Polek w walce o niepodległość Polski”.

Sekcje i Zarząd zorganizowały 38 prelekcji (najwięcej — 14 — Sekcja Dydaktyczna).

Z innych form działalności zrealizowano m.in.: uczczenie pamięci Stefana Starzyńskiego (8 września), spotkanie z okazji czterdziestolecia miesięcznika „Mówią wieki” (24 listopada), jubileuszowe spotkanie z prof. Zbigniewem Wójcikiem.

Kontynuowano projekcje filmowe w Muzeum Niepodległości oraz wycieczki po Warszawie, w tym tradycyjny marsz szlakiem podchorążych (prof. Wiesław Majewski).

Załatwiono podstawy finansowo-prawne zagrożonego likwidacją pisma „Przeгляд Historyczny” (red. prof. Andrzej Wyrobisz). Periodyk został przejęty przez Wydawnictwo DiG.

Opublikowano trzy książki:

— „Warszawa w dziejach Polski. Materiały sesji naukowej zorganizowanej przez TMH wraz z Obywatelskim Komitetem Obchodów 400-lecia Stołeczności Warszawy i PAN w 1996 r.” (pod red. Mariana M. Drozdowskiego).

— „1956. Polska emigracja a Kraj. Antologia źródeł” (wybór i opracowanie Marian M. Drozdowski, Tomasz Ochowski i Jan Żaryn).

— „Warszawa w pierwszych latach Niepodległości” (pod red. Mariana M. Drozdowskiego i H. Szwanckowskiej)

Liczba członków TMH 31 grudnia 1998 r. wyniosła 524.

ROK 1999

31 maja 1999 r. na Walnym Zebraniu TMH wybrano nowy Zarząd. Prezesurę powierzono prof. Wojciechowi Iwańczakowi. Walne Zebranie przyjęło uchwały:

— o przyjmowaniu finalistów i laureatów Olimpiady Historycznej, którzy wyrażą taką wolę, na członków Towarzystwa (i zwolnieniu ich z płacenia składek w pierwszym roku członkostwa),

— o otoczeniu opieką naukowo-dydaktyczną Federacji Szkół im. Stefana Starzyńskiego.

W roku sprawozdawczym Zarząd odbył 7 zebrań

Zebrania naukowe organizowało 7 sekcji i jedna komisja — w roku 1999 doszły: Sekcja Biografistyki (przewodniczący prof. Marian M. Drozdowski) oraz Zespół Dziejów Lwowa (przewodnicząca dr Aleksandra Lelina).

Przeprowadzono 3 konferencje i sesje naukowe:

— XXXII Spotkanie Varsavianistów „Warszawa przelomu wieków w świetle historii i statystyki” (19 maja),

— „Warszawa i inne stolice regionalne II RP we wrześniu 1939 roku i w początkach Polskiego Państwa Podziemnego” (5 października) — we współpracy z Wojskowym Instytutem Historycznym.

— „Kobieta polska w służbie Rzeczypospolitej” (w stulecie urodzin gen. Marii Witek; 7 października) — w Centralnej Bibliotece Wojskowej.

Sekcje i Zarząd zorganizowały 60 zebrań (tradycyjnie najwięcej — Sekcja Dydaktyczna — 16). Wśród tematów m.in.: 10 rocznica Okrągłego Stołu, spotkania z Janem Nowakiem-Jeziorańskim (2) i red. Aliną Grabowską z Radia „Wolna Europa”.

TMH zainicjowało ustawienie w Goźlinie — Mariańskim Porzeczu obelisku ku pamięci współzałożyciela TMH prof. Aleksandra J a b ł o n o w s k i e g o. Obelisk ustawiło społeczeństwo ziemi garwolińskiej, skąd pochodził pierwszy prezes Towarzystwa.

W roku sprawozdawczym TMH otrzymało dotację z KBN na sesję varsavianistyczną (3 tys. zł).

31 grudnia 1999 r. Towarzystwo liczyło 476 członków (z których składki zapłaciło 256).

W kadencji 1996–1999 zmarło 28 członków TMH

ROK 2000

W roku tym odbyło się 7 zebrań Zarządu TMH.

Działało 8 sekcji i komisji. W stosunku do roku 1999 zanotowano koniec działalności Zespołu Dziejów Lwowa oraz utworzenie Sekcji Historii Społeczno–Gospodarczej (przewodnicząca mgr Bogusława B u l s k a).

Zorganizowano 6 konferencji i sesji naukowych, w tym m.in.: sesję „Polska myśl i polityka morska w XX wieku”, spotkanie poświęcone pamięci prof. Aleksandra Gieysztoro oraz sympozjum naukowe pt. „Z dziejów niepodległościowego i demokratycznego nurtu w polskim ruchu socjalistycznym: od Bolesława Limanowskiego do Jana Józefa Lipskiego”. XXXIII Sesję Varsavianistyczną poświęcono dwudziestej rocznicy strajków sierpniowych i narodzin „Solidarności”.

Przeprowadzono (komisje, sekcje i Zarząd) 35 posiedzeń naukowych oraz zorganizowano trzy projekcje filmów dokumentalnych i cztery inne imprezy (w tym XVII Międzynarodowe Sympozjum Kościuszkowskie w Maciejowicach, wspólnie z Polską Fundacją Kościuszkowską, i tradycyjny przemarsz szlakiem podchorążych). Łącznie odbyły się 64 spotkania.

TMH wydało następujące publikacje:

— „Spór o epokę »Ogniem i mieczem«”, pod red. Mirosława N a g i e l s k i e g o,
— materiały z konferencji „Z dziejów niepodległościowego i demokratycznego nurtu w polskim ruchu socjalistycznym” (powielone), a także jako wydawca:

— Franciszki R a m o t o w s k i e j, „Tajemne państwo polskie w powstaniu styczniowym 1863–1864”, cz. II,

— Grażyny W a l u g i, „Społeczeństwo realne i idealne w »Opowieściach Kantarberyjskich«”.

Dotacje wyniosły 20 500 zł (z tego 14 tys. zł z KBN na wydanie pracy „Spór o epokę »Ogniem i mieczem«”).

Liczba członków w stosunku do roku 1999 zmniejszyła się nieznacznie i wyniosła 466 osób (składki zapłaciły 254 osoby).

ROK 2001

Zarząd, kierowany przez prof. Wojciecha Iwańczaka odbył 7 posiedzeń.

W ramach TMH działało 9 sekcji i komisji. W stosunku do roku 2000 zanotowano powstanie Sekcji Historii XVII w. (przewodniczący prof. Jan Tyszkiewicz; sekcja działała tylko jeden rok).

TMH zorganizowało XXXIV Sesję Varsavianistyczną pt. „Warszawa na tle stolic państw Unii Europejskiej” (5 listopada) oraz współdziałało w zorganizowaniu 4 sesji naukowych i sympozjów (dyskusji panelowej w 255 rocznicę urodzin Tadeusza Kościuszki, sesji „Ks. Kardynał Stefan Wyszyński Prymas Polski a problemy edukacji i dziedzictwa narodowego”, sesji „Plebiscyt i powstania śląskie z perspektywy osiemdziesięciolecia”, XVIII Międzynarodowego Sympozjum Kościuszkowskiego w Maciejowicach).

Ogółem Towarzystwo zorganizowało 68 prelekcji, odczytów, promocji książek, pokazów filmów i innych imprez. Wśród nich było m.in. kilka spotkań na temat różnych aspektów działalności Ignacego Jana Paderewskiego, dyskusja panelowa „Stan wojenny grudzień 1981 r. — w dwudziestolecie” (17 grudnia), wieczór „przy kominku” w dziewięćdziesięciolecie skautingu polskiego (ok. 250 uczestników). W tradycyjnie bardzo żywej działalności Sekcji Dydaktycznej na wyróżnienie zasługiwało 14 wykładów dla uczestników Olimpiady Historycznej (przygotowanych przez samodzielnych pracowników naukowych IHPAN i IH UW). Dwie sekcje: Historii Wojskowej i Historii Najnowszej organizowały w Muzeum Niepodległości pokazy filmów dokumentalnych (z frekwencją 80–120 osób).

Po okresie spadku liczby członków (1998–2000) w roku 2001 zanotowano znaczny wzrost ich liczby — do 513 osób (o blisko 50 osób).

ROK 2002

22 maja 2002 odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze, które dokonało wyboru Zarządu w nowym składzie, z prezesem prof. Wojciechem Iwańczakiem oraz wiceprezesami: prof. Andrzejem Rachubą i prof. Pawłem P. Wiczorkiewiczem. Zarząd zebrał się w roku sprawozdawczym 7 razy.

W TMH działało 8 sekcji i komisji (w stosunku do roku ubiegłego działalności zaprzestała Sekcja Historii XVII w.)

Zarząd we współpracy z innymi instytucjami zorganizował 8 spotkań, w tym m.in. na temat: „Radio Wolna Europa wobec kryzysów społeczno-politycznych PRL”, „W 110 rocznicę powstania PPS”. Tematykę wojskową reprezentowały: XXXVI Sesja Varsavianistyczna na temat kampanii 1812 r. w historiografii i literaturze oraz XIX Międzynarodowe Sympozjum Kościuszkowskie.

Sekcje zorganizowały 47 zebrań naukowych i prelekcji. Charakter szczególny miały wieczory poświęcone pamięci: gen. Stefana Tarnawskiego (17 stycznia), zasłużonych działaczy Towarzystwa — Jana Kosima, Macieja Józefa Kwiatkowskiego i Jana Górskiego (6 listopada) oraz w 110 rocznicę urodzin Tadeusza Szturm de Sztrema (12 listopada). We współpracy z Muzeum Niepodległości zorganizowano 7 pokazów filmów dokumentalnych (z nich 6 w ramach cyklu „wieczór pamięci” pod patronatem prof. Władysława Bartoszewskiego). Dla uczestników Olimpiady Historycznej Sekcja Dydaktyczna TMH zorganizowała 18 wykładów (frekwencja 70–150 uczestników). Komisja Historii Kobiet

w Walce o Niepodległość, podobnie jak w latach ubiegłych, koncentrowała się głównie na opracowywaniu materiałów do „Słownika uczestniczek walki o niepodległość Polski”, t. II. Zarząd TMH powołał, jak co roku, jury celem wyboru najlepszych warsawianów za 2001 r. Laureatom wręczono dyplomy honorowe i grafiki podczas XXXVI Sesji Varsavianistycznej w Muzeum Wojska Polskiego. Kontynuowano starania dla uczczenia pamięci prezydenta Warszawy Stefana Starzyńskiego, zwłaszcza w szkołach jego imienia.

Przeprowadzono 3 zebrania związane z organizacją Koła Terenowego w Ursusie. Początek działalności Koła — 29 października 2002 (liczyło ono kilkudziesięciu członków i sympatyków).

Wydano jedną własną publikację („Warszawa i stolice regionalne II RP we wrześniu 1939 roku i w początkach Polskiego Państwa Podziemnego” (praca zbiorowa pod red. Mariana M. Drozdowskiego i Hanny Szwankowskiej). TMH było współwydawcą trzech innych pozycji.

W roku 2002 nastąpiła zmiana na stanowisku redaktora „Przeglądu Historycznego”. Dotychczasowy redaktor prof. Andrzej Wyrobisz ustąpił na własną prośbę, zaś funkcję tę objął prof. Włodzimierz L e n g a u e r. Wskutek zmniejszenia dotacji z KBN pismo ukazywało się — jak zapisano w sprawozdaniu — „dzięki społecznej postawie zespołu redakcyjnego, pracującego honorowo oraz życzliwości Wydawnictwa DiG”.

Dotację na działalność statutową TMH w 2002 r. przyznał Wydział Kultury i Sztuki Urzędu m.st. Warszawy (3 tys. zł na zakup grafik i dyplomów dla autorów najlepszych warsawianów 2001 r.).

W roku 2002 zanotowano nieznaczny spadek liczby członków — do 493 (w tym 4 honorowych). Spośród nich składki opłaciło 271 osób, tj. 55 procent (w tym: za rok 2003 — 42 osoby, do roku 2002 — 119 osób, a do roku 2001 — 110 osób).

ROK 2003

W 2003 r. Zarząd TMH odbył 9 zebrań.

Towarzystwo działało w ramach dziewięciu sekcji i komisji (w tym Koła Terenowego w Ursusie, założonego w październiku 2002 r.; w końcu 2003 r. do Koła należało 16 osób).

Zarząd TMH we współpracy z innymi instytucjami zorganizował 4 spotkania. Działalność odczytową (w tym dla członków TMH) co dwa tygodnie prowadziła Komisja Badań Dziejów Warszawy przy IH PAN, kierowana przez prof. Mariana M. Drozdowskiego.

Z imprez naukowych o szerszym znaczeniu odbyły się m.in. spotkania poświęcone pamięci prof. Tadeusza Jędruszcza, prof. Stanisława Herbsta i prof. Eugeniusza Szwankowskiego. 12 maja w ŻIH odbyła się sesja varsavianistyczna „Rok 1943 w dziejach Europy, Polski i Warszawy”. 12 października odbyła się Sesja Kościuszkowska w Maciejowicach, zaś 30 listopada spotkanie w Arsenale na temat „Ulica Nalewki. Polsko-żydowskie pogranicze w Warszawie” (połączone z przemarszem dawną ulicą Nalewki, z udziałem grupy młodzieży). Kontynuowano inne, sprawdzone formy działalności, jak wykłady organizowane przez Sekcję Dydaktyczną dla uczestników Olimpiady Historycznej.

W roku 2003 wydano publikację „O roku ów... Epoka napoleońska w polskiej historiografii, literaturze, sztuce i tradycji” (wydanie tej pracy zbiorowej wsparły dotacje — 10 tys. zł z MON i 8 tys. zł z Zarządu m.st. Warszawy).

Liczba członków TMH utrzymała się na niemal niezmiennym poziomie: 496 osób (w tym czterech członków honorowych).

W porównaniu z rokiem ubiegłym (2002) zanotowano regres w zakresie opłacania składek. Wpłynęło ich jedynie 198 (w tym 38 zaległych).

ROK 2004

Rok 2004 obfitował w imprezy naukowe organizowane przez TMH. Towarzystwo prowadziło działalność naukową w ramach 9 sekcji (w stosunku do roku 2002 doszła Sekcja Spraw Narodowościowych — działała tylko jeden rok). Łącznie w ramach sekcji odbyło się 66 spotkań, częściowo we współpracy z innymi instytucjami, np. siedem projekcji filmów historycznych w Muzeum Niepodległości. Szerokie spektrum tematów, obejmujących wszystkie epoki historyczne, charakteryzował prace Sekcji Dydaktycznej. Ze szczególnym zainteresowaniem spotkały się dwa zebrania wspomnieniowe dla uczczenia zmarłych profesorów — Aleksandra Gieysztor i Antoniego Mączaka. Tradycyjnie dominowała tematyka XX w. (28 spotkań), a zwłaszcza drugiej wojny światowej (13 spotkań oraz cztery nt. Powstania Warszawskiego — w związku z jego 60 rocznicą). Powstaniu Warszawskiemu poświęcono dwie sesje naukowe organizowane przez Zarząd TMH: „Międzynarodowe echa Powstania Warszawskiego” (15–16 czerwca) oraz sympozjum zorganizowane w Krakowie, w związku z XVII Powszechnym Zjazdem Historyków, („Plan »Burza« i Powstanie Warszawskie”; do późnych godzin wieczornych uczestniczyło w nim 130 osób). Odbyło się tradycyjne już XXI Sympozjum Kościuszkowskie w Maciejowicach. Na dorocznej Sesji Varsavianistycznej, w obecności 120 uczestników, wręczono nagrody–dyplomy za najlepsze prace poświęcone historii Warszawy i regionu.

Na wniosek TMH Sejm RP ustanowił rok 2004 Rokiem Władysława Grabskiego. Towarzystwo miało też udział w decyzji Rady Warszawy, ustanawiającej rok 2004 Rokiem Stefana Starzyńskiego.

Dokonania edytorskie TMH w 2004 r. to publikacja trzech książek (Towarzystwo było instytucją sprawczą).

W grudniu 2004 r. TMH liczyło 469 członków, z których jednak — jak zapisano w sprawozdaniu — 117 „notorycznie nie płaci składek, do tych osób wstrzymano wysyłkę „Komunikatów”.

ROK 2005

24 maja wybrano nowy Zarząd TMH z prof. Andrzejem Rachubą jako prezesem. W całym 2005 r. odbyło się 10 zebrań Zarządu.

W roku 2005 nastąpiło połączenie sekcji — Studiów Krytycznych i Biografistyki (powstała Sekcja Biografistyki i Studiów Krytycznych). Oprócz tego działały sekcje: Historii Warszawy, Dydaktyczna, Historii Wojskowej, Historii Społeczno–Gospodarczej oraz Komisja Historii Kobiet w Walce o Niepodległość; przestała funkcjonować Sekcja Historii Najnowszej.

Łącznie zorganizowano 59 spotkań, w tej liczbie cztery sesje naukowe:

— „Międzynarodowe aspekty Insurekcji Kościuszkowskiej” (23 kwietnia, razem z Wojskowym Biurem Badań Historycznych i Akademią Obrony Narodowej),

— XXXVIII Sesja Varsavianistyczna „Rok 1945 w dziejach Warszawy, Polski i Świata” (z wręczeniem dyplomów honorowych za najlepsze varsaviana lat 2004/2005 — 16 maja).

— XXII Międzynarodowe Sympozjum Kościuszkowskie w Maciejowicach (we współpracy z Polską Fundacją Kościuszkowską — 16 października),

— Konferencja poświęcona pamięci Ignacego J. Paderewskiego (7 listopada).

W roku 2005 sekcje i komisje TMH zorganizowały 45 prelekcji, 7 pokazów filmowych, 3 dyskusje panelowe:

— „Bilans społeczno-ekonomiczny III RP” (17 stycznia, 102 uczestników),

— „Wkład Stefana Żeromskiego do polskiej kultury literackiej” (18 października),

— „Miejsce Juliusza Poniatowskiego w polskiej kulturze politycznej” (17 listopada).

Kontynuowano inne, sprawdzone formy pracy, jak prelekcje dla uczestników Olimpiady Historycznej (organizator — Sekcja Dydaktyczna TMH). Komisja Historii Kobiet w Walce o Niepodległość kontynuowała prace redakcyjne nad II tomem „Słownika uczestniczek walki o niepodległość Polski. Zmarłe po drugiej wojnie światowej”. W kwietniu członkowie Koła TMH w Ursusie włączyli się do organizowanego dla młodzieży szkolnej przez Koło Światowego Związku Żołnierzy AK rajdu „Szlakiem Naszej Historii”.

Na początku roku ukazały się dwa tomy przygotowywane jeszcze w roku 2004:

— „Międzynarodowe aspekty Powstania Warszawskiego 1944 roku. Dokumenty, referaty i komunikaty sesji naukowej Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk i Towarzystwa Miłośników Historii. 15–16 czerwiec 2004 r.”,

— „Archiwum Prezydenta Warszawy Stefana Starzyńskiego”, t. I.

Dzięki pomocy finansowej Ministerstwa Nauki i Informatyzacji przygotowano dwie publikacje:

— „Pieczęcie w dawnej Rzeczypospolitej. Stan i perspektywy badań” (skierowano do druku),

— „Ziemie polskie wobec Zachodu. Studia nad rozwojem średniowiecznej Europy” (skierowano do druku).

Prace wydawnicze TMH były możliwe dzięki dotacjom z Ministerstwa Nauki i Informatyzacji, przedsiębiorstwa Tramwaje Warszawskie Sp. z o. o. oraz z Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji (łącznie kwota 45 700 zł).

W 2005 r. przyjęto 11 nowych członków; zmarło 11. W końcu roku TMH liczyło 364 członków (o ponad stu mniej niż rok wcześniej, co wynikało z wykreślenia „martwych dusz”).

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OKRESU 1996–2005

Na początku analizowanego okresu TMH podjęło próbę rozszerzenia działalności na grunt międzynarodowy. Niepowodzenie próby zorganizowania konferencji w Wilnie (wskutek wycofania się donatorów) zmusiło Towarzystwo do ograniczenia aktywności naukowej tylko do obszaru Polski (głównie Warszawy i — w związku z sympozjami kościuszkowskimi — Maciejowic).

Przez omawiane dziesięciolecie działały sekcje: Dydaktyczna, Historii Warszawy, Historii Wojskowej, Historii Kobiet w Walce o Niepodległość, a także Studiów Krytycznych (która w 2005 r. połączyła się z utworzoną w 1999 r. Sekcją Biografistyki). Żywą działalność prowadziła Sekcja Historii Społeczno-Gospodarczej (założone w 2000 r.). Ciekawe inicjatywy — powołania Zespołu Dziejów Lwowa (1999), Historii XVII wieku (2001) oraz Spraw Narodowościowych (2004) — nie okazały się trwałe.

Liczba członków — podstawowy składnik oceny sprawności organizacyjnej — w omawianym okresie spadła dramatycznie z 880 w styczniu 1996 r. do 364 w roku 2005, co w dużej mierze wynikało z wymierania najbardziej wiernych (starszych) członków i niewystarczającego zainteresowania pracami TMH młodych historyków i miłośników tej dziedziny wiedzy.

Zmiany w tym zakresie ilustruje zestawienie:

Rok	Liczba członków TMH
1996	880 (styczeń) 564 (grudzień)
1997	584
1998	524
1999	476
2000	466
2001	513
2002	493
2003	496
2004	469
2005	364

Zanotowano daleko idące zmniejszenie dotacji na realizację celów statutowych TMH, co ograniczyło możliwości wydawania książek. Natomiast w całym omawianym okresie ukazywał się „Przegląd Historyczny”. Zmniejszone wpływy za składki członkowskie były wielkim utrudnieniem w pracach Zarządu i sekretariatu (powodowały konieczne oszczędności).

ANEKS 1. OBSADA GŁÓWNYCH FUNKCJI W ZARZĄDZIE TMH OD CZERWCA 1996 R. DO KOŃCA 2006 R.

Prezysi:

doc. (prof.) Andrzej Rachuba (1996–1999)
prof. Wojciech Iwańczak (1999–2005)
prof. Andrzej Rachuba (od 2005)

Wiceprezysi:

prof. Ryszard Kiersnowski (1996–1999)
dr Janusz Odziemkowski (1996–1999)
prof. Andrzej Rachuba (1999–2002)
doc. (prof.) Jerzy Eisler (1999–2002)
prof. Paweł P. Wieczorkiewicz (2002–2005)
prof. Andrzej Karpiński (od 2005)
mgr (dr) Sławomir Górzyński (od 2005)

Sekretarze:

dr Bartłomiej Kaczorowski (1990–1996)
 dr Maria Wiśniewska (1996–1999)
 mgr (dr) Sławomir Górczyński (1999–2005)
 dr Maria Wiśniewska (od 2005)

Skarbnicy:

dr (doc.) Andrzej Karpiński (1996–1999)
 dr Tomasz Ochowski (1999–2002)
 mgr Mariusz Malinowski (2002–2005)
 dr Ewa Bulska (od 2005)

Prezydium:

Wojciech Iwańczak (od 2005)
 Andrzej Koryn (od 1999)
 Henryk Rutkowski (od 1996)
 Hanna Szwankowska (od 1996)

ANEKS 2.
 SEKCJE I KOMISJE TMH W LATACH 1996–2005

Sekcje/Komisje	1996	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Historii Warszawy	+(5)	+	+(6)	+	+	+(6)	+(8)	+(8)	+
Dydaktyczna	+(20)	+(14)	+(16)	+	+	+(18)	+(16)	+(16)	+
Studiów Krytycznych	+(6)	+	+(7)	+	+	+(5)	+(2)	+(1)	*
Biografistyki	–	–	+(2)	+	+	+(1)	+(4)	+(5)	
Historii Wojskowej	+(5)	+	+(8)	+	+	+(12)	+(13)	+(13)	+
Historii Najnowszej	+	+	+(4)	+	+	+(1)	+(8)	+(5–6)	–
Historii Kobiet	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Zespół Dziejów Lwowa	–	–	+(2)	–	–	–	–	–	–
Historii Społeczno-Gospodarczej	–	–	–	+	+	+(5)	+(9)	+(12)	+
Historii XVII w.	–	–	–	–	+	–	–	–	–
Spraw Narodowościowych	–	–	–	–	–	–	–	+(1)	–

Legenda:

+ — oznacza istnienie sekcji; cyfry w nawiasach oznaczają liczbę zebrań sekcji, gdy były one podane w sprawozdaniach

* — w roku 2005 nastąpiło połączenie sekcji — Studiów Krytycznych i Biografistyki

ANEKS 3.
ZMIANY WYSOKOŚCI SKŁADEK CZŁONKOWSKICH TMH
W LATACH 1996–2005

1996

Składki wynosiły: 20 zł i 10 zł dla emerytów (opłaciło je 375 członków).

1997

Składki podwyższono do kwoty 25 zł i 13 zł dla emerytów (opłaciło je niecałe 200 osób).

1998

Składki podwyższono do kwoty 40 zł i 20 zł dla emerytów oraz studentów (opłaciło je 418 członków).

2000

Od 1 kwietnia 2000 r. wysokość składki podniesiono do 50 zł (ulgowej do 25 zł).